

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος Λ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1807	Μεγάλη Παρασκευή βράδυ 3 Μαΐου 2013	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης
---	--	---

«Ὡσπερ πελεκάν...»

«Ὡσπερ πελεκάν τετρωμένος τὴν πλευράν σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐζώωσας ἐπιστάξας ζωτικούς αὐτοῖς κρουνοὺς» (Ἐγκώμ. β' στάσις)

Στὴν ὑπέροχη ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου θρήνου, ἀγαπητοί μου, πού ψάλλεται στὸν ὄρθρο τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ἰδιαίτερη θέσι κατέχουν τὰ **Ἐγκώμια**. Τί εἶνε τὰ Ἐγκώμια; Εἶνε μία ωραία συλλογὴ τροπαρίων, πού ἔχει ὡς θέμα τὴν ταφὴ τοῦ Χριστοῦ.

Ὁλος ὁ **Ἐπιτάφιος θρήνος** εἶνε γλυκυτάτη ἀκολουθία. Ἀρχίζει μὲ τὸ ἀπολυτίκιο «Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελὼν...», προχωρεῖ μὲ τὸν ἀνεπανάληπτο κανόνα «**Κύματι θαλάσσης...**», κορυφώνεται μὲ τὰ ἐγκώμια, τὰ εὐλογητάρια καὶ τοὺς αἶνους, καὶ τέλος κλείνει μὲ τὴν περιφορὰ τοῦ ἐπιταφίου καὶ τὰ ἀναγνώσματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνεται ἡ σπουδαία προφητεία τοῦ Ἰεζεκιήλ.

Τὰ Ἐγκώμια, παρ' ὅλο ὅτι ἡ Ἐκκλησία πενθεῖ, δὲν μεταδίδουν φρίκη καὶ σπαραγμό· ἀποπνέουν τὴ **γαλήνη** καὶ τὸ **θρίαμβο** τοῦ Νικητοῦ τοῦ ἁδου. Εἶνε μᾶλλον ἕνας παιὰν δόξης, ἕνα ἐμβατήριο νίκης, μὲ τὸ ὁποῖο συνοδεύουμε στὸν τάφο τὸν μεγάλο μας Νεκρὸ μαζί μὲ τὸ Νικόδημο, τὸν Ἰωσήφ καὶ τίς μυροφόρες γυναῖκες. «**Στῶμεν καλῶς**» λοιπόν.

Ὁ ἐμπνευσμένος αὐτὸς ὕμνος ἀποτελεῖται ἀπὸ **διακόσα περίπου τροπάρια**. Στὶς ἐνορίες μας βέβαια δὲν ψάλλονται ὅλα· χάριν συντομίας λέγονται τὰ μισὰ περίπου. Ὅλα τὰ τροπάρια μπορεῖ νὰ τ' ἀκούσῃ κανεὶς κατανυκτικὰ στὸ Ἅγιο Ὄρος ἢ σὲ ἄλλα μοναστήρια, ὅπου οἱ μοναχοὶ ὑμνοῦν καὶ δοξάζουν τὸν ἐσταυρωμένο Λυτρωτὴ μέχρι τίς πρωινές ὥρες χωρὶς περικοπὲς καὶ παραλείψεις. Ἐμεῖς οἱ κοσμικοὶ εἴμαστε βιαστικοί· θέλουμε νὰ τελειώσουμε τὸ συντομώτερο. Ἔτσι γίνονται δυστυχῶς ὑποχωρήσεις καὶ συμβιβασμοί.

Τὰ Ἐγκώμια διαιροῦνται σὲ **τρεῖς στάσεις** ἢ ομάδες· ἡ πρώτη ἀρχίζει μὲ τὸ τροπάριο «**Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ...**», ἡ δευτέρα μὲ τὸ «**Ἄξιόν ἐστι...**», καὶ ἡ τρίτη μὲ τὸ «**Αἶ γενεαὶ πᾶσαι...**».

Ποιὸς νὰ ἔνε ἄραγε ὁ **ποιητὴς** τῶν Ἐγκωμίων; Δὲν γνωρίζουμε· εἶνε ἄγνωστος. Ἴσως καὶ νὰ εἶνε ὄχι ἕνας μόνο ἀλλὰ περισσότεροι. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Δὲν ἔχουμε πάντως κάτι βέβαιο, ὅπως τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὸν ποιητὴ τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου.

Ὁ ποιητὴς τῶν Ἐγκωμίων **καλεῖ ὅλη τὴ φύσι** νὰ δοξάσῃ τὸ Χριστό· καὶ τὰ ἄνθη καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δέντρα καὶ τὰ βουνὰ καὶ οἱ πεδιάδες καὶ οἱ θάλασσες καὶ οἱ λίμνες καὶ τὰ ἄστρα καὶ ἡ σελήνη καὶ ὁ ἥλιος, ὅλα καλοῦνται νὰ τὸν ὑμνήσουν σὲ μία παναρμονία συμφωνία.

Ὅλα συγκινοῦνται σήμερα· καὶ μόνο ὁ ἄνθρωπος μένει δυστυχῶς ψυχρὸς καὶ ἀδιάφορος. Καὶ ἀπὸ μὲν τοὺς σταυρωτὰς του τότε ἦταν ἀναμενόμενο νὰ μένουν ἀσυγκίνητοι ἢ νὰ στέκωνται ἐχθρικοὶ ἀπέναντί του· ἀλλὰ καὶ οἱ λεγόμενοι «χριστιανοί» σήμερα; Μιὰ φορὰ σταύρωσαν τὸ Χριστὸ οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, μὰ ἐμεῖς τὸν σταυρώνουμε συνεχῶς μὲ τίς ἁμαρτίες μας. **Εἴμαστε ἀλήθεια χριστιανοί;** Αὐτὰ τὰ πλήθη πού ὀνομάζονται χριστιανοί, ποιά οὐσιαστικὴ σχέσι ἔχουν μὲ τὸ Χριστό;

Ἄν γινόταν χωρισμὸς κράτους καὶ ἐκκλησίας, **πόσοι ἄραγε θὰ ἔμεναν** μὲ τὴν Ἐκκλησία; Λίγοι ἀσφαλῶς. Ἀλλὰ προτιμότερο λίγοι πού νὰ λατρεύουν ἀληθινὰ τὸν Κύριο στὸ ναό, παρὰ ἕνα πλῆθος μέσα στὸ ὁποῖο ἄλλος νὰ μιλάῃ, ἄλλος νὰ γελάῃ, ἄλλος νὰ χαζεύῃ, ἄλλος νὰ βγαίνει ἔξω... Θὰ ῥθῃ μέρα, πού θὰ πέσῃ κόσκινο, θὰ κοσκινιστῇ αὐτὸς ὁ λαός, καὶ θὰ μείνουμε ἐλάχιστοι. Τί νὰ τὴν κἀνης τὴν ποσότητα; Ἡ ἀξία ἐνὸς στρατοῦ δὲν βρίσκεται στὸ πλῆθος ἀλλὰ στὴ γενναιότητα τῶν στρατιωτῶν καὶ ἀξιωματικῶν· ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία μας πρέπει ν' ἀποβλέπῃ στὴν ἀγιότητα τῶν μελῶν της. Σήμερα στὸν Ἐπιτάφιο ποιὸς προσεύχεται; ποιὸς δακρύζει; ποιὸς συγκινεῖται;

Ἄπο τῆ συλλογῆ τῶν Ἐγκωμίων ἄς πάρουμε ἓνα μόνο, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο λέει· «Ὡσπερ πελεκᾶν, τετρωμένος τὴν πλευράν σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐζώωσας, ἐπιστάξας ζωτικούς αὐτοῖς κρουνοὺς» (Ἐγκωμ. στίχος β').

* * *

Τὸ ἐγκώμιο αὐτὸ μιλάει γιὰ τὸν πελεκᾶνο. **Τί σχέσι ἔχει** ὁ πελεκᾶνος μὲ τὸ γεγονὸς τῆς ἡμέρας; Εἶπαμε, ὅτι ὅλη ἡ φύσις καλεῖται νὰ τιμήσῃ τὴν ταφή τοῦ Χριστοῦ μας· καλεῖ λοιπὸν ὁ ποιητῆς καὶ τὸν πελεκᾶνο.

Τί εἶνε ὁ πελεκᾶνος; Εἶνε ἓνα πουλιὺ ὑδρόβιο. Ζῆ συνήθως κοντὰ σὲ λίμνες καὶ ποτάμια. Οἱ πελεκᾶνοι εἶνε κυνηγοί, ψαρᾶδες καὶ ἄριστοι κολυμβηταί· κολυμποῦν θαυμάσια μὲς στὶς λίμνες καὶ ψαρεύουν μὲ τόση ἐπιτυχία μὲ ὄση κανένας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Στὴν περιφέρεια τῆς Φλωρίνης τὸ θέαμα πελεκᾶνων εἶνε συνηθισμένο. Ἔχουμε μάλιστα τὸ προνόμιο νὰ ζῆ στὴ λίμνη τῶν Πρεσπῶν ἓνα εἶδος μικρῶν πελεκᾶνων.

Τί λέει λοιπὸν τὸ ἐγκώμιο γιὰ τὸν πελεκᾶνο; Ὁ πελεκᾶνος εἶνε φιλόστοργο πουλί. Λένε ὅτι, ὅταν λείπει ἀπὸ τῆ φωλιά του, τὸ φίδι βρίσκει τὴν εὐκαιρία καὶ σέρνεται ὡς ἐκεῖ, βρίσκει τὰ μικρὰ τοῦ πελεκᾶνου μόνον τους, τὰ δαγκώνει, καὶ τὰ πουλάκια δηλητηριασμένα ἀπὸ τὸ φαρμάκι ναρκώνονται κ' εἶνε **ἔτοιμα νὰ πεθάνουν**. Ὅταν ὁ πελεκᾶνος ἐπιστρέφει στὴ φωλιά, τὸ φίδι ἔχει φύγει, καὶ βρίσκει τὰ παιδιὰ του ἔτοιμοθάνατα. Τότε μὲ μία πρᾶξι συγκινητική, μία ἐνέργεια θεοκίνητη μποροῦμε νὰ ποῦμε, κάνει τὰ παιδιὰ του νὰ ζωογονηθοῦν. **Πῶς ζωογονοῦνται;** Ὅπως γιὰ ἄλλα φαρμάκια ὑπάρχει ἀντίδοτο, ἔτσι καὶ γιὰ τὴ δηλητηρίασι τῶν πουλιῶν τοῦ πελεκᾶνου ἀπὸ φίδι ὑπάρχει ἀντίδοτο. Πῶς σῶζονται τὰ πουλιά; Λέει ἡ παράδοσις, ὅτι ὁ πελεκᾶνος σχίζει μὲ τὸ ράμφος τὸ στῆθος του, παίρνει ἀπὸ **τὸ αἷμα του** ποὺ τρέχει, ποτίζει μ' αὐτὸ τὰ παιδιὰ του, καὶ τότε αὐτὰ ζωντανεύουν!

Αὐτὸ τὸ γεγονὸς παίρνει τώρα ὁ ποιητῆς καὶ τὸ ἀναφέρει στὸ Χριστό. Πελεκᾶνος, Πελεκᾶνος ὄχι μὲ πῖ μικρὸ ἀλλὰ μὲ Πῖ κεφαλαῖο, εἶνε ὁ Χριστός. (Γιατὶ ὅλα τὰ πράγματα εἶνε σκιά τοῦ Θεοῦ· ἥλιος μὲ ἦτα μικρὸ εἶνε ὁ φυσικὸς ἥλιος, **Ἥλιος** μὲ ἦτα κεφαλαῖο εἶνε ὁ Χριστός· δέντρο μὲ δέλτα μικρὸ εἶνε τὸ φυσικὸ, **Δέντρο** μὲ δέλτα κεφαλαῖο εἶνε ὁ Χριστός· πηγὴ μὲ πῖ μικρὸ εἶνε αὐτὴ ποὺ μᾶς δίνει τὸ φυσικὸ νερό, **Πηγὴ** μὲ πῖ κεφαλαῖο εἶνε ὁ Χριστός). Πελεκᾶνος λοιπὸν μὲ Πῖ κεφαλαῖο εἶνε ὁ Χριστός· αὐτὸς εἶνε ὁ πατέρας. Κ' ἐμεῖς εἴμαστε τὰ πουλιά του. Καὶ τὸ φίδι ποιοὺ εἶνε; εἶ-

νε ὁ σατανᾶς, ὁ ὁποῖος κατῶρθωσε νὰ διεισδύσῃ μὲς τὸν παράδεισο καὶ νὰ δηλητηριάσῃ τὸν ἄνθρωπο. Ἄπο τότε τὸ δηλητήριον τὸ ἔχουμε ὅλοι μέσα μας· τὸ δηλητήριον ποὺ μᾶς φαρμακώνει εἶνε ἡ ἁμαρτία, αὐτὴ εἶνε τὸ φοβερὸ φαρμάκι. Καὶ πῶς σῶζεται ὁ ἄνθρωπος; πῶς τὸ φαρμάκι αὐτὸ τῆς ἁμαρτίας ἐξουδετερώνεται καὶ φεύγει; Ἐνα εἶνε τὸ μέσο, αὐτὸ ποὺ ψάλλει σήμερα ἡ Ἐκκλησία μας· **τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ**, ποὺ ἔτρεξε ἀπὸ τὴν πλευρά του ὅταν τὴ λόγχισε ὁ στρατιώτης. Ὅπως λοιπὸν μὲ τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν πλευρά του ὁ πελεκᾶνος σῶζει τὰ παιδιὰ του ἀπὸ τὸ φαρμάκι τοῦ φιδιοῦ, ἔτσι—λέει ὁ ὕμνος μας— ὁ Χριστός, μὲ τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν πλευρά του ὡς ἀντίδοτο, σῶζει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία.

Μεγάλες οἱ ἀλήθειες αὐτές, πολὺ μεγάλες· μὰ δὲν συγκινοῦν τὴν χοιρώδη κοινωνία μας, ἡ ὁποία μὲ ἄλλα πράγματα ἀσχολεῖται τώρα. Ἄλλοτε, ὅταν ἀκουγόταν στὶς ἐκκλησίες τὸ ἐγκώμιο «Ὡσπερ πελεκᾶν τετρωμένος τὴν πλευράν σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐζώωσας ἐπιστάξας ζωτικούς αὐτοῖς κρουνοὺς», δὲν ἔμενε μάτι ἀδάκρυτο. Ὁ πιστὸς λέει στὸ Χριστό· «Μὲ τὴν πληγὴ στὴν πλευρά σου, Λόγε τοῦ Θεοῦ, ζωογόνησες σὰν πελεκᾶνος τὰ θανατωμένα παιδιὰ σου στάζοντάς τους (στὸ στόμα) ζωογόνους κρουνοὺς». Ἀκούγοντας τὸ τροπᾶριον αὐτό, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα, νιώθει **εὐγνωμοσύνη** σ' ἐκεῖνον ποὺ ἔδωσε τὸ αἷμα του γιὰ νὰ ζήσουμε ἐμεῖς τὴν αἰώνιον ζωὴν.

* * *

Γι' αὐτό, ἀγαπητοί μου, σᾶς παρακαλῶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ ἄκρα **ἡσυχία** τὴν ἀκολουθία καὶ τὴν περιφορὰ τοῦ ἐπιταφίου. Χωρὶς ἀσκοπες μετακινήσεις, μὲ σιωπὴ καὶ μὲ κατάνυξι, ἄς ἀκοῦμε τὰ ἑκατὸ περίπου τροπᾶρια τῶν ἐγκωμίων, ποὺ ὅπως εἶπαμε εἶνε ἓνα μέρος ἀπὸ τὸ σύνολο.

Ἄλλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν βαριοῦνται καὶ δὲν φεύγουν· στὰ νυχτερινὰ κέντρα κάθονται μέχρι τίς πρωινὲς ὥρες· στὸ ναὸ τοῦ Θεοῦ δὲν ἔμαθαν δυστυχῶς νὰ μένουν καὶ νὰ λατρεύουν. Γιά σκεφτῆτε· Μεγάλῃ Παρασκευῇ καὶ νὰ ἔνε ἀνοιχτὰ τὰ νυχτερινὰ κέντρα! Θεέ μου Θεέ μου, ἀστροπελέκια θὰ πέσουν, σφοδροὶ ἄνεμοι καὶ τυφῶνες θὰ σαρώσουν αὐτὸ τὸ ἁμαρτωλὸ κράτος. Στούς ναοὺς δὲν ἔρχονται· κι ἂν ἔρθουν, δὲ βλέπουν τὴν ὥρα πότε νὰ φύγουν. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐκκλησία συγκαταβαίνοντας στὴν ἀδυναμία τῶν ἀνθρώπων, τὰ ψάλλει συντομῶτερα, γιὰ νὰ γίνῃ ἡ ἔξοδος τοῦ ἐπιταφίου.

Παρακαλῶ, λοιπὸν, νὰ ἐπικρατῆ τάξις.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**